

**РИСКОВЕ ОТ СПЕЦИАЛНИЯ НАДЗОР ВЪРХУ
БАНКОВАТА ГРУПА
„КТБ АД&КАБ (ТБВ) АД“**

Проф. Д-р Емилия Миланова
Иван Костов

Авторите не носят отговорност за информация и материали, изхождащи от други източници и не носят пряка или косвена отговорност за неточно, непълно и превратно използване на информацията, представена в презентацията. Без тяхното изрично писмено съгласие съдържанието на презентацията не може да бъде променяно, преработвано, приспособявано, допълвано или от него да се изработват производни материали; не може да се цитира, освен за изследователски и учебни цели - докладът не е част от публичния, а от академичния дебат. За нанесените вреди се носи съответна имуществена отговорност.

Специалният надзор на БНБ върху групата „КТБ – Креди Агрикол“

Специалният надзор върху КТБ е поставен на 20.06.2014 г.,¹ след писмо от ръководството на КТБ, с мотив изчерпване на ликвидността. На пресконференция

Управителят на БНБ заявява, че:

- „действат бързо и решително“, за да избегнат фалит, да няма паника;
- отстранени са всичките осем члена на ръководството;
- лишени са от глас акционерите, които притежават повече от 10% от акциите;
- квесторите ще изчислят, каква ще е необходимата подкрепа за банката;
- ще се търси подкрепа за възстановяване на ликвидността.

Намеренията на БНБ трябваше да са съобразени с дадените ѝ по закон правомощия:

- *Да потърси възстановяване на ликвидността на банката.*
- *Да реши бързо проблема с подкрепа за капиталовата адекватност, с уговорката „ако е необходима“, за да отговаря собствения капитал на КТБ на капиталовите изисквания за кредитен, пазарен и операционен риск;²*

С Решение №73/20.6.2014 г. на Управителния съвет на БНБ³ са отнети правата на акционерите и са назначени квестори.

- Срокът на специалния надзор е определен на три месеца;
- За срок от три месеца е спряно изпълнението на всички задължения на КТБ АД;
- Дейността на КТБ АД е ограничена, като е забранено извършването на всички дейности, съгласно банковата лицензия;
- Отстранени са от длъжност членовете на УС и на НС на КТБ АД;
- Лишени са за срок от три месеца от право на глас акционерите на банката, притежаващи повече от 10% от акциите.

Закономото основание на решението – чл. 103, чл.115 и чл.116 от ЗКИ, е предназначено за декапитализирана банка, каквато КТБ не е. Специалният надзор е предназначен да окаже бърза, в рамките на дни или седмица, капиталова или ликвидна подкрепа. Това решение консервира банката. На квесторите е поставена задача да извършат последователна и системна обезценка на кредитния и инвестиционния портфейл. Те нямат права да извършат оздравителни процедури, каквато е основната идея на специалния надзор.

На 22.06.2014 г., поставена под политически и медиен натиск и под натиск от прокуратурата, БНБ заявява,⁴ че потвърждава горното решение, като:

- сменя първоначално назначените квестори с нови;
- вместо на квесторите и на екип от управление „Банков надзор“, възлага оценката на
- капитала на КТБ на външни одитори (от 25.06.2014 г.) за срок от 10 дни;
- обещава КТБ да отвори на 21 юли в 09:00 часа;
- заявява, че до 20 юли ще отпише капитала и отнеме правата на акционерите;
- заедно с правителството:
 - * ББР и Фондът за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ) ще увеличат капитала на КТБ; и
 - * ще „осигурят необходимата ликвидна подкрепа на банковата група, за да удовлетворят в пълния размер задълженията ѝ към нейните клиенти“.

В това заявление БНБ:

- *греша като възлага одит за невъзможен срок от 10 дни;*
- *няма законови основания да отписва капитала на акционерите и да увеличава*
- *капитала на КТБ, без да ѝ е известен резултатът от одита и без да е отправила покана*
- *към акционерите за капитализиране на банката;*
- *не е осигурила съгласие за ликвидна подкрепа;*
- *дава несъстоятелно обещание за отваряне на КТБ на 21.07.2014 г.*

На 27.06.2014 г. ПИБ е в ликвидна криза. Тя е овладяна спешно:

- с предоставяне на правителствена ликвидна подкрепа, посредством специално емитирана емисия ДЦК за 1.3 млрд. лв., записана от другите банки; и,
- след поискано от българските власти и дадено разрешение от ЕК да бъдат надвишени ограниченията за дефицита и държавната подкрепа с 3.3 млрд. лв.⁵

Тези действия не се нуждаят от анализ, заключенията са очевидни.

На 11.07.2014 г., след като съобщава, че докладите на одиторите са внесени в централната банка, Управителят на БНБ⁶ прави следните констатации:

- в КТБ са допуснати „действия, несъвместими със закона и добрите банкови практики“;
- липсват (вероятно унищожени, досиета за кредити от 3.5 млрд. лв.;

- поради липса на достатъчно информация, одиторите не могат да изпълнят поставената им задача и да съставят „крайно заключение за състоянието на кредитния портфейл в размер на 3.5 млрд. лв.“;
- възможно е КТБ съзнателно да е ощетена „със стотици милиони лева“;
- докладът на одиторите се внася на вниманието на Главния прокурор;
- на 19.06.2014 г. „чрез трето лице са изтеглени и са предадени срещу разписка на мажоритарния собственик на КТБ 205 887 223 левова равностойност в брой“.

Констатациите са недоказани и подвеждащи:

- *В оставката си Управителят на БНБ признава, че в одиторските доклади няма заключения за 3.5 млрд. лв. несъбираеми кредити;*
- *Докладът на квесторите за текущото състояние на КТБ:*
 - **снима тезата за липсващи (унищожени) кредитни досиета и внушението за щети от 3.5 млрд. лв. остава без тези аргументи;*
 - **„ощетяването“ на КТБ е 96 млн. лв. допълнителни „провизии за загуба от обезценка“ на кредити;*
 - **с 205.8 млн. лв. са нараснали активите на КТБ вследствие на кредит взет от Бромек ЕООД.*
- *Причината за отсъствие на крайно заключение на одиторите е ограниченото време, което се признава в последващи решения и в оставката на Управителя на БНБ, а не липсата на достатъчно информация.*

В същото изявление Управителят на БНБ обявява „вече обсъден между БНБ и правителството и подкрепен от основните парламентарно представени политически сили“⁷ **план за действие:** „преструктуриране и оздравяване на „добрата част“ на КТБ с оглед защита на интереса на всички нейни вложители“:

- Целта на плана е „гражданите и фирмите (с изключение на мажоритарния собственик на КТБ и свързаните с него лица и фирми) да могат да разполагат с пълния размер на своите средства“;
- Одържавяване на „Креди Агрикол – България“ ЕАД (КАБ) и прехвърляне на всички „добри“ активи и пасиви на КТБ в нея; вкл. всички депозити на гражданите и фирмите (посочените изключения остават негарантирани в КТБ);
- Осигуряване на абсолютна ликвидна подкрепа на вече одържавената КАБ от ФГВБ, държавния бюджет и БНБ (оценени съответно на 2103.6 и на 1636.2 млн. лв. в писмото, цитирано в бележка¹³);
- Отнемане на лиценза на КТБ и обявяването ѝ в несъстоятелност;
- Основното средство на плана е приемане на специален закон от НС.⁸

На 15.06.2014 г. на среща при Президента планът е отхвърлен от политическите сили и специалният надзор на БНБ е удължен до 21.09.2014 г.⁹ Основната причина за това е, че специалният закон не е завършен и е рисков:

- Планът не може да бъде приведен в изпълнение в предложените срокове;
- Няма законово основание за плана, без да е известна волята на акционерите;
- Не е определен размерът на капиталовата неадекватност и неизвестни остават ключовите числови стойности като:
 - * Единичната стойност на акциите на КАБ;
 - * Сумата на стойността на ДЦК необходими на МФ и сумата, необходима на ФГВБ, за да заместят дълг на банковата група;
 - * Дългът на КТБ, поет от КАБ и размерът на прехвърлените от КТБ в КАБ „качествени активи“.
- Невъзможно кратките срокове на реструктурирането – 3 дни от датата на влизане в силата на специалния закон;
- Предвижда значителна, спешна и неясна промяна във всички закони, които регулират банковия сектор на страната;

Отхвърлянето на плана подкопава доверието в УС на БНБ. На 22.07.2014 г. Управителят на БНБ заявява готовност да подаде оставка след постигане на съгласие в 42-то НС за избор на нов Управител.¹⁰ Писмото му до Председателя на НС разкрива следните обстоятелства:

- Определените за одита срокове са били недостатъчни;
- На 21–22.06.2014 г. парламентарните сили са се договорили КТБ да бъде спасена чрез одържавяване от ББР и ФГВБ и отворена на 21.07.2014 г.;
- След докладите от одиторската проверка (11.07.2014 г.) „общото заключение на политическите сили, БНБ и правителството бе, че не следва да се обременява ББР с неустановени все още към онзи момент потенциални загуби“;
- Разделянето на активите и пасивите между КТБ и КАБ, защитаващо всички граждани и фирми, е било предпочетено (вкл. от ГД „Конкуренция“ на ЕК) пред ликвидирането на банката, за „да се избегне появата на системен риск за цялата банкова система и негативно отражение върху българската икономика“;
- При президента политическите сили са оттеглили подкрепата си по всички горепосочени договорености.

Тези действия и обстоятелства не се нуждаят от анализ.

На 25.07.2014 г. излиза Доклад за текущото състояние на КТБ на квесторите, който е анализиран самостоятелно. На 31.07.2014 г. УС на БНБ приема доклада и взема

следните решения:¹¹

- Определя нов краен срок за одита – 20.10.2014 г. и подготвя удължаване срока на специалния надзор до тази дата;
- Дава на квесторите ограничени права по отношение на подпомагането на одита и сключване на допълнителни договори, за действия спрямо длъжниците на КТБ и по прегледа на обезпеченията, за обезценка на кредитите на индивидуална основа в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети;
- Възлага на квесторите да предложат покана към акционерите за осигуряване на допълнителен капитал и ликвидна подкрепа на КТБ.

Последното Решение на УС показва, че БНБ:

- *продължава да не е в състояние да оцени финансовите параметрите на проблема, но ускорява обезценяването на кредитите на КТБ;*
- *осъзнава досегашната си грешка, но не е готова с предложение до акционерите (инвеститорите) да участват в спасяването на банковата група;*
- *изчерпала е своите възможности за действие по казуса „КТБ“ и изчаква избора на 43-то НС и новото правителство.*

На 8.08.2014 г. УС на БНБ иска мисия от МВФ¹² по Програмата за оценка на финансовата система (FSAP) с цел „възстановяване на доверието в банковата система и запазването на финансовата стабилност“.

На 11.08.2014 г. в писмо министърът на финансите и управителят на БНБ¹³ правят обзор на досегашните действия на страната по казуса с банковата група на КТБ и разкриват следните намерения:

- обезценка на активите на КТБ¹⁴ и съответно намаляване на собствения капитал;
- покана към акционерите да предоставят капиталова и ликвидна подкрепа;
- отнемане на лиценза на КТБ, според изискванията на закона;
- невъзможност на ФГВБ (2103.6 млрд. лв.) да посрещне несъстоятелността на групата КТБ-КАБ, защото гарантираният размер на влоговете е 3739.7 млрд. лв.

Исканата мисия е знак, че БНБ:

- *се опасява от криза на банковата система на страна;*
- *не е способна да противодейства сама на такава криза; и*
- *осъзнава вътрешната слабост на властите и търси помощ отвън.*

Писмото разкрива неспособност на българските власти да определят ясна линия на поведение по отношение на групата КТБ-КАБ.

На 15.08.2014 г. БНБ намали крайните ограничения върху специалния надзор на КТБ.

Състояние и перспективи на КТБ АД

Активите на банката към 30.06.2014 г. са 6 896 212 хил. лв.,¹⁵ в сравнение с предходния месец намаляват със 741 352 хил. лв. (9.7%): поради ликвидната криза по-съществено е намалението на ликвидните активи във вид на парични средства и наличности в БНБ, ценните книжа и вземанията от банки. Към 31.05.2014г. **банката е високо ликвидна** – сумата на ликвидните активи е 1 394 млн. лв. (18,25% от всички активи).

Дори и след ликвидната криза високо ликвидните активи в края на юни са 498 млн. лв. Коефициентът на ликвидните активи съгласно Наредба 11 на БНБ към 31.05.2014г. е 19.45%, а към 30.06.2014 г. – 4.71%.

Капитал и капиталова адекватност:

- В края на юни привлеченият капитал е 6 319 331 хил. лв. (67.7% е от физически лица) – намалява с 693 286 хил. лв. – 11%;
- Собственият капитал е 521 208 хил. лв. – намалява със 101 525 хил. лв. - 16.3% за един месец;
- Отношението на обща капиталова адекватност за май и юни е съответно 12.51% и 10.54%; и за адекватността на капитала от първи ред – 9.64% и 7.86%.

Въпреки намалението, поради изпреварващото снижаване на собствения капитал, показателите за капиталова адекватност продължават да отговарят на изискванията на Регламент 575/2013/ЕС за капиталовите изисквания и на Наредба № 8 на БНБ за капиталовите буфери в банките. Намалението на собствения капитал е резултат на реализираната загуба през месеца от 65 283 хил. лв., при реализирана печалба към 31.05.2014 г. от 14 997 хил. лв. и на начислените през месеца провизии за загуби от обезценка на кредити в размер на 95 907 хил. лв.

Кредитният портфейл на КТБ към 30.06.2014 г. е 5 549 240 хил. лв., със 128 453 хил. лв. (2.4%) повече от края на май, но след заделяне на провизии за загуби от обезценка в размер на 157 370 хил. лв., нетният му размер е 5 391 870 хил. лв. През юни качеството на кредитния портфейл е влошено. Кредити за 498 381 хил. лв. – 8.98% (към 31.05.2014: 1.59%) са класифицирани извън група „редовни“: кредитите „под наблюдение“ нарастват спрямо май 8.8 пъти, „необслужваните“ - 4.2 пъти; класифицираните като „загуба“ остават на същото ниво.

Сумата на нарасналите на 6,97% от портфейла класифицирани кредити „под наблюдение“ съвсем не е смущаваща; при нормално работещи банки често при надзорни инспекции много по-голям процент от кредитите се налага да бъдат класифицирани и то в по-високорискови групи.

Провизиите, заделени за покриване на риска от загуби от обезценка по кредити към 30 юни 2014 г. са в размер на 157 370 хил. лв., в сравнение с 61 228 хил. лв. през май

– 2.6 пъти повече. Само за юни са начислени допълнително 95 907 хил. лв. провизии. За месеца просрочените вноски по главници и лихви са в размер на 95 926 хил. лв.: главници – 62 476 хил. лв. и лихви – 33 450 хил. лв.

Причините за влошаването на кредитния портфейл и нарастване на провизиите, след налагането на ограничителните мерки на „специалния надзор“ от БНБ, са:

- Огромна част от портфейла са кредити с дълъг период на усвояване, кредитни линии и овърдрафти с многократно усвояване и погасяване и затова спирането на усвояването им води до изкуствено блокиране на дейността и влошаване на състоянието на кредитополучателите;

- От БНБ са наложени крайни ограничения:

* не се допуска вътрешен сетълмент, т.е. трети лица не могат да погасяват задължения по кредити със средствата си в банката;¹⁶

* не се разрешава и погасяване на задължения по кредити чрез цесия на вземания към банката за наличности от средства по влогове; депозити или разплащателни сметки;¹⁷

- Вследствие на тези ограничения:

* не са изпълнени акредитиви за 291 592 хил. лв.;

* на клиентите са начислени просрочени лихви и главници;

* преквалифицирани са кредити в по-рискови групи;

- На базата на собствена експертиза (няма нормативни основания за това) при формирането на провизиите квесторите са приложили ставка между 15% и 25% за всяка отделна експозиция;

Анализът на горните факти показва, че за начислените провизии за риск от загуби от обезценка в размер на 95 907 хил. лв. е използван **силно консервативен подход**. След решението от 15.08.2014 г. тези провизии следва да бъдат намалени.

Приходите от лихви за месец юни са с 6 055 хил. лв. повече от реализираните през м. май, а разходите – с 4 664 хил. лв. по-малко, в резултат на предсрочно прекратяване на депозити; реализираният лихвен доход е с 10 719 хил. лв. повече от май и частично компенсира по-високите разходи за провизии.

Този финансов резултат показва, че независимо от крайното ограничаване дейността на банката, кредитният портфейл продължава да е работещ и генерира приходи, което опровергава обвиненията за „ограбени“ 3,5 млрд. лв. кредити; „лош портфейл“ от кредити, заради, които банката трябва да „фалира“. Това не отменя направеният извод, че при липса на оздравителни мерки портфейлът на КТБ ще продължи да се влошава.

Квесторите констатираха, че тези разходи за обезценки са определени по Методиката на КТБ, която не осигурява пълно съответствие с изискванията на Международните

стандарты за финансова отчетност.

Това твърдение не може да се приеме за правдиво. Ето изискванията на МСФО/МСС:

1. *Към всяка дата на изготвяне на отчет за финансовото състояние се извършва преглед на финансовите активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, за наличие на индикации за обезценка.*
2. *Обективни доказателства за загуба от обезценка на финансовите активи, включително капиталови инструменти са:*
 - *просрочие или невъзможност за погасяване на задължения от кредитополучател;*
 - *преструктуриране на кредити при неблагоприятни за банката финансови условия;*
 - *индикации, че кредитополучателят или емитентът на финансов инструмент ще обяви фалит;*
 - *изчезването на активен пазар за ценна книга;*
 - *друга публично достъпна информация, отнасяща се до група активи:*
 - * *негативна промяна във възможността за погасяване на група кредитополучатели, или*
 - * *икономически условия, които са в пряка връзка с просрочия в група активи;*
 - *в случай на продължителен или съществен спад в пазарната стойност на инвестиция в капиталови инструменти и съществува обективно доказателство за наличие на тяхната обезценка.*
3. *Финансовите активи се обезценяват, когато съществува обективно доказателство, че е възникнало събитие, което води до загуба след първоначалното признаване и, че събитието има значение за бъдещите парични потоци на актива, които могат да бъдат измерени надеждно.*

Методиката на КТБ за оценка и управление на кредитния риск напълно отговаря на посочените нормативни изисквания, което може да се види в ПРИЛОЖЕНИЕ 1¹⁸ Тя е модерна методика, съобразена с изискванията на Базел 2 и Базел 3 и с МСФО 9 „Финансови инструменти“, който ще влезе в сила от 2015 г.

Констатациите на квесторите за организационни слабости в КТБ не са напълно основателни или могат да бъдат бързо отстранени:

- *Централизираната организация по управление на корпоративния портфейл е правилна и типична за всички банки;*
- *Недостатъчният брой на служителите в управление „Анализ и контрол на риска“ спрямо обема и сложността на портфейла на банката може да се дължи на несвойственото за тях обслужване на прокуратурата;*

- Наистина липсва специална структура за управление на влошени или лоши кредити, но те са били администрирани от Управление „Кредитиране“ във взаимодействие с Управление „Анализ и контрол на риска“ и юристите на банката; качеството на кредитния портфейл дълги години е оценявано високо от „Банков надзор“ на БНБ и одиторите от KPMG, поради което не се е налагало да се създава специална администрация;
- Може да се набави бързо за нуждите на квестурата допълнителна информация за кредитните досиета и за кредитополучателите; най-важни в това отношение не са външни съображения, а обективният критерий „дни на забава в обслужването на лихви и главници“;
- Декларациите за икономическа свързаност на кредитополучателите спешно могат да бъдат актуализирани.

Предложенията на квесторите са:

- Да бъде заменена ненадеждната Методиката на КТБ за провизиране при излизането на кредитите в просрочие, която не позволява достоверна преценка на нейната капиталова адекватност;
- На основание чл. 103, ал. 2, т. 20 от ЗКИ, да се изработи и приложи специална методология (техника) на провизиране, която включва преценка на комплексния кредитен рейтинг на кредитополучателите и начисляване на провизии на индивидуална основа; спирането на начисляване на провизии до изработването и изчисляването на необходимите обезценки от независими експерти;
- Да бъде извършена цялостна оценка на активите и пасивите на КТБ АД, въз основа на която да бъде представена пред Централната банка достоверна информация относно собствения капитал на КТБ АД, като на базата на този доклад бъде преценен подходът за прилагане на надзорни мерки към КТБ АД, като същите бъдат насочени към оздравяването на банката или съответно към отнемане на лиценза за извършване на банкова дейност.

Както бе доказано с анализа на действащите основания за провизиране, първото и второто предложение не са рационални, а и нямат нормативно основание. БНБ няма право да дава указания (да определя специални критерии) на одиторите за класифициране на кредитите в различни групи. Третото предложение цели да се отнеме лиценза на КТБ и да се обяви в несъстоятелност, както и да се оправдае високата цена (1.2 млн. лв.) на договора с одиторите. Това предложение насочва оценката на кредитите да се направи на „ликвидационна база“, а не на база „действащо предприятие“, което би следвало да не се допуска и лесно може да бъде оборено в бъдещо съдебно производство.

Заключения

Общи. Банковата система на страната е заплашена от ликвидна криза. Коефициентите на ликвидност, които поддържат банките, за да я предотвратят, влошава техните финансови резултати и ограничава кредитната им активност в условия на неблагоприятна конюнктура. Несъстоятелността на КТБ-КАБ (ТБВ) ще генерира

системен риск в страната с потенциала си да предизвика банкова ликвидна криза.

Обезценяването на капитала на КТБ чрез „специални критерии“, т.е. без нормативно основание и равнопоставеност с останалите банки, вероятно ще доведе до процес в международен съд, който може да бъде спечелен първо от акционерите, а след това ще уважи подобни искове от вложители и други клиенти на банката.

Специални. Специалният надзор на БНБ води КТБ към несъстоятелност посредством отделянето от нея на качествените ѝ активи и прехвърлянето им в КАБ ТБВ. Удължаването на специалния надзор влошава състоянието на кредитния портфейл на КТБ.

Неправилно е поставен проблемът за оценка за капиталовата адекватност на банка, която има ликвиден проблем. С висока степен на вероятност може да се твърди, че до 10.10.2014 г. БНБ няма да има основания дори по своите „специални критерии“ да оцени като отрицателна капиталовата адекватност на КТБ и да ѝ отнеме лиценза. Ликвидният проблем ще остане и за „добрата“, и за „лошата“ част на банката (по характеристиките на Управителя на БНБ), ако няма правителствена подкрепа.

БНБ няма становище и готовност за преговори с акционерите (инвеститорите) в банката; няма и не подготвя информация за решаване на проблема за оздравяване на банката. Тази информация включва изчисляване на ползите и разходите (щетите) от: а) забавянето; б) ликвидацията; и, в) оздравяването на КТБ и КАБ (ТБВ). Забавянето превръща ликвидния проблем в капиталов.

УС на БНБ си дава сметка за системния риск за банките, фиска и икономиката от несъстоятелността на 4-та банка в страната с 8.81% от активите на кредитната система. Но, не е в състояние да го предотврати.

Бележки

¹ http://www.bnb.bg/PressOffice/POPressReleases/POPRDate/PR_20140620_BG

² Регламент 575/2013/ЕС за капиталовите изисквания и Наредба № 8 на БНБ за капиталовите буфери на банките, http://www.bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_law/regulations_capitaladequacy_bg.pdf

³ file:///C:/Users/user/Downloads/temp_scanned_doc.pdf

⁴ <http://bnr.bg/horizont/post/100424813/ivan-iskrov-ktb-ne-e-falirala-banka-vlojitelite-ne-trabvada-se-pritesnavat>

⁵ За да се „предостави нужната и пропорционална ликвидност в контекста на външни за системата, небанкови обстоятелства.“<http://bnt.bg/news/ikonomika/ek-odobri-3-3-mlrd-lv-podkrepa-za-ba-lgarskite-banki>

⁶ http://www.bnb.bg/PressOffice/POPressReleases/POPRDate/PR_20140711_BG

⁷ В края на изявлението Управителят на БНБ правени разширение на участващите институции: „през изминалите няколко седмици Българската народна банка работи в пълен синхрон с държавния глава на Република България и други държавни институции (вероятно прокуратурата – Авт.)“

⁸ <http://www.protestnamreja.bg/%D0%9E%D0%A2-%D0%9F%D0%9E%D0%A9%D0%90%D0%A2%D0%90-%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%95%D0%9A%D0%A2-%D0%97%D0%90-%D0%97%D0%90%D0%9A%D0%9E%D0%9D-%D0%97%D0%90-%D0%9F%D0%A0%D0%95%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%A3%D0%9A%D0%A2/>
http://dnes.dir.bg/temite/tag_mnenie/podkrepa-bankite-130015/mnenie/17036994 Приложение 6

⁹ http://www.bnb.bg/PressOffice/POPressReleases/POPRDate/PR_20140715_BG

¹⁰ http://www.bnb.bg/PressOffice/POPressReleases/POPRDate/PR_20140722_BG

¹¹ http://www.bnb.bg/PressOffice/POPressReleases/POPRDate/PR_20140731_BG

¹² http://www.bnb.bg/PressOffice/POPressReleases/POPRDate/PR_20140808_BG

¹³ <http://www.minfin.bg/bg/pubs/1/8556>

¹⁴ След като за КАБ бе Управителят на БНБ заяви: „Резултатите по отношение на Креди Агрикол-България са положителни. Това е добре управлявана банка с добри банкови практики. Състоянието на кредитния портфейл е много добро, неговото обезпечаване и необходимите провизии са на достатъчно добро ниво.“ Вж. бележкаб.

¹⁵ http://www.bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_pressrelease/pr_20140731_a1_bg.pdf

¹⁶ Например, износителите не могат да се разплатят с поддоставчици, имащи заеми от банката, въпреки че средствата са по сметки в самата банка, което е разрешено от 15.08.2014 г.

¹⁷ Също разрешено от 15.08.2014 г. Основната част от изявленията за прихващане са свързани с големи дружества от военната индустрия, енергетиката, производството и доставката на горива.

¹⁸ Вж. ПРИЛОЖЕНИЕ 1.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Анализ на Методиката на КТБ за оценка и управление на риска

Методиката на КТБ оценява кредитния риск на основата на:

1. Преценка на необходимостта от обезценка на кредити и инвестиции до падеж на индивидуална и групова основа.
2. Всички индивидуално значими кредити и инвестиции до падеж се оценяват за индивидуална обезценка. (Така както са ги оценили и квесторите и са начислили съответните провизии).
3. Всички индивидуално значими кредити и инвестиции до падеж, на които не са начислени провизии за загуби от обезценка, се оценяват на портфейлна база. На тази база се провизират и редовните кредити (много банки не правят това);
4. Кредити и инвестиции до падеж, които не са индивидуално значими се оценяват за обезценка на портфейлна основа, като се създават групи от кредити и ценни книги до падеж със сходни рискови характеристики.
5. При обезценката на портфейлна основа Банката използва статистически модели, базирани на исторически опит за вероятността от не плащане, времето на реинтегриране на загуби от обезценка и сумата на възникналата загуба, която се коригира с преценката на ръководството дали текущите икономически и кредитни условия ще причинят по-високи или по-ниски реалните загуби.
6. Делът на просрочените активи, загубите и очаквания период на реинтегриране на загуби редовно се съпоставят с реалните данни, за да се валидират моделите за оценка на кредитния риск.

Методиката на КТБ предвижда следното управление на кредитния риск:

1. Кредитната политика на КТБ е ориентирана предимно към корпоративни клиенти, без това да я ограничава и по отношение на други кредитополучатели с доказана ефективност на кредита.
2. Управлението на кредитния риск е елемент на цялостния модел, който Банката прилага за управление на банковите рискове. За управление качеството на отделните кредити и на целия портфейл, както и за диференциране степента на кредитния риск, Банката прилага система за вътрешен рейтинг на кредитополучателите, съответстваща на характера, размера и сложността на кредитната й дейност. Рейтингът се определя в съответствие с Методика за определяне на кредитния риск.
3. Чрез системата за вътрешен рейтинг се извършва категоризация на клиентите в различни групи чрез количествена оценка на степента на кредитния риск. При определяне на вътрешния рейтинг, Банката оценява степента на кредитния риск на кредитополучателя по отношение на потенциалните промени в икономическата среда и финансовата му стабилност. За целта Банката измерва:
 - Общия бизнес-риск, който включва систематичен риск или риск от промяна на външни за кредитополучателя фактори;
 - Специфичния или несистематичен риск, отразяващ качеството на мениджмънта и финансовата стабилност на кредитополучателя;
 - Рискът произтичащ от историческия опит на Банката по отношение на съответния клиент.
4. Системата за вътрешен рейтинг се използва и за да се определи дали има необходимост от начисляване на загуба от обезценка за определени кредитни експозиции. Рамката за степенуване на риска се състои от единайсет степени, които отразяват вътрешно-присъщия риск и други фактори, които имат отношение към кредитния риск.
5. Банката управлява равнището на кредитния риск чрез установяване на лимити за отделен кредитополучател и групи икономически свързани лица, както и други лимити в съответствие с характера, сложността и обема на кредитната й дейност, както и в съответствие с надзорните изисквания на БНБ.
6. Във връзка с управлението на кредитния риск в Банката се извършават регулярно стрес-тестове за оценка на кредитния риск, както и за оценка на концентрационния риск в кредитния

портфейл.

7. За оценка на кредитния риск са разработени шест сценария с различни допускания за възможни негативни промени в макроикономическата среда и/или други фактори, като се прилагат три различни метода. Стрес-тестовите за оценка на концентрационния риск в кредитния портфейл се извършват на база отраслова концентрация върху четирите най-големи по размер експозиции на Банката към отрасли, определени съгласно Класификацията на икономическите дейности (КИД 2008).

8. В допълнение към изготвяните стрес-тестове за оценка на кредитния риск за всички кредитополучатели и кредитни сделки на Банката с нефинансови институции (корпоративни клиенти и физически лица) се извършва индивидуална оценка по два параметъра:

- Вероятност за неизпълнение PD (Probability of Default) е вероятността в рамките на една година контрагент да не изпълни задълженията си по текуща или бъдеща сделка;
- Възстановима стойност RR (Recovery rate) е стойността на частта от вземанията на Банката, която тя може да си възстанови при условие, че контрагент не изпълни задълженията си по текуща сделка.

9. В Банката функционира дирекция „Кредитен риск“, която е в състава на Управление „Анализ и контрол на риска“. В нея се извършва анализ на финансовото състояние и кредитоспособността на кредитоискателите, предмета и целта на кредитирането, предлаганото обезпечение, както и икономическата свързаност на кредитоискателя. В дирекцията се присъжда и периодично се актуализира комплексен кредитен рейтинг на кредитоискателите на Банката. В дирекцията се оценява влиянието на предлаганите нови кредитни сделки върху спазването на изискванията на Наредба 8 на БНБ, други нормативни ограничения и приетите вътрешни лимити, и се предоставя независимо мнение за целесъобразността на новите сделки като източник на риск в контекста на вече поетите от Банката рискове.

10. Всички рискови експозиции на Банката, включително и кредитните, се оценяват ежемесечно от Кредитния комитет на Банката в съответствие с приетата Политика за оценка на кредитния риск на експозициите (Политиката).

11. Според Политиката и чрез системата за вътрешен рейтинг, Кредитният комитет класифицира рисковите експозиции, съобразно степента на кредитен риск в следните четири класификационни групи:

- „Редовни“ са рисковите експозиции по кредити и други вземания, които се обслужват и за които данните за финансовото състояние на длъжниците не дават основание за съмнение, че той ще изплати изцяло задълженията си.
- Експозиции „под наблюдение“ са рисковите експозиции по кредити и други вземания, при които са налице несъществени нарушения в тяхното обслужване или съществува възможност за влошаване във финансовото състояние на длъжника, което може да постави под съмнение пълното изплащане на задължението.
- „Необслужвани“ експозиции са рисковите експозиции по кредити и други вземания, при които са налице значими нарушения в тяхното обслужване, или има данни, че финансовото състояние на длъжника не е стабилно, текущите и очакваните му постъпления не са достатъчни за цялостно изплащане на неговите задължения към Банката и към други кредитори, както и когато има установени слабости с ясно изразена възможност Банката да понесе загуба.
- Експозиции, класифицирани като „загуба“, са рисковите експозиции, при които са налице съществени нарушения в тяхното обслужване или поради влошаване на финансовото състояние на длъжника задълженията му се приемат за несъбираеми, независимо, че имат частична възстановителна стойност, която може да се реализира в бъдеще.

12. Класификацията на рисковите експозиции се предлага на Управителния съвет за одобрение (могат да се прегледат протоколите от решенията на УС).

13. Всяка бизнес единица на Банката е длъжна да прилага кредитните политики и процедури, както и да отговаря за качеството на кредитния си портфейл, за наблюдението и контрола на всички кредитни експозиции.

14. Периодичен одит на бизнес единиците и процесите на Управление Кредитиране се извършват от Специализираната служба за Вътрешен одит.